

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

Learning Management Model to Enhance Student Ethics by Community Participation the
School Expands Educational Opportunities Sakon Nakhon Province.

สุรางคนา ลาแสง

Surangkha Lasaedng

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Doctoral Student in Education for Locality Development Program Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding Author Email: lasaedng.surang@gmail.com

Received: 6 June 2022

Revised: 24 July 2022

Accepted: 29 July 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร 3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร และ 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสอบถาม (2) แบบบันทึกกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (3) แผนการจัดการเรียนรู้ (4) แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 97 คน ที่มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan (1970) และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้ง 3 ระยะ รวมทั้งสิ้น 52 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม แผนจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) และที่ได้จากแบบบันทึกกิจกรรมและจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36, S.D. = 0.18$) 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ 2.1) ด้านเนื้อหา 2.2) ด้านการวัดผลประเมินผล 2.3) ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.4) ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.5) ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 3) ผลการประเมินจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีระดับจริยธรรมอยู่ในระดับมาก คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, จริยธรรมของนักเรียน, การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This research consists purposes were 1. to study information and problematic conditions of Learning Management Model to Enhance Student Ethics by Community Participation the School Expands Educational Opportunities Sakon Nakhon Province 2. to development a model Learning Management Model to Enhance Student Ethics by Community Participation the School Expands Educational Opportunities Sakon Nakhon Province 3. to study the efficiency of Learning Management Model to Enhance Student Ethics by Community Participation the School Expands Educational Opportunities Sakon Nakhon Province and 4. to study the satisfaction of the students towards the Learning Management Model to Enhance Student Ethics by Community Participation the School Expands Educational Opportunities Sakon Nakhon Province. is a Mixed Methods of quantitative and qualitative research The research tools consisted of (1) a questionnaire (2) a recording of group discussion activities (3) a learning management plan (4) an ethical reasoning test. There were 97 subjects in the study from the sample size according to the table of Krejcie, R. V. & Morgan (1970) and the target group in the three phases of the study, totaling 52 subjects from purposive sampling. Then take the information gathered from the questionnaire. learning plan ethical reasoning test were analyzed using descriptive statistics consisting of percentage, mean, and standard deviation. and compared by t-test. and obtained from the activity record form and from various related documents to be content analysis. The results showed that 1) Problems in learning management to promote student ethics through community participation Overall, the problems were at a moderate level ($\bar{x}= 3.36$, S.D.=0.18). By engaging the community, the school expands educational opportunities. Sakon Nakhon Province, it was found that there were 5 components: 2.1) Content aspect 2.2) Assessment and evaluation aspect 2.3) Process of learning activities 2.4) Process of learning activities 2.5) Background and development the importance of the pattern 3) Ethical assessment results of junior high school students Overall, there was a high level of ethics. Moral reasoning scores after school of junior high school students 4) students' satisfaction scores were higher than before at the statistical significance level of .01 and 4) student satisfaction overall at the highest level ($\bar{x}= 4.63$).

Keywords: Learning Management Model, Student Ethics, Participation Community

บทนำ

การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในชาติ นับเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วน ระดับชาติต่างได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมทั้งสิ้น แต่ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมได้ และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาสู่สังคมอย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับการสร้างคุณธรรมของการพัฒนาให้เกิดขึ้นในทุกมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การนำไปสู่ความอยู่ดี มีสุขของคนไทยและเกิดการพัฒนายั่งยืนตลอดไป

ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน พบว่า รากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริง คือ การได้รับการกล่อมเกลาทางจิตใจไม่เพียงพอ อีกทั้งสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ยังส่งเสริม ชักจูงและโน้มน้าวอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบที่มีการพัฒนาอย่าง

หลากหลายยากต่อการควบคุมให้สัมฤทธิ์ผลได้ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2550, น.5) จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนในสังคม ที่จะต้องปลูกฝังตั้งวัยเด็ก หรือเมื่อยังเป็นนักเรียนอยู่เพราะเป็นช่วงเวลาที่สามารถเรียนรู้และได้รับการปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องได้ง่าย ดังนั้น ครู อาจารย์มีภาระหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอน จึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 1 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ทั้งนี้ การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งรัฐควรเปิดโอกาสให้คนในชาติได้ร่วมกันกำหนดคุณธรรมที่พึงประสงค์สำหรับเยาวชนและคนในชาติ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์แก่เยาวชน และประชาชนทั้งชาติ อีกทั้ง ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการสอนและสื่อการสอนรายวิชาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, น.93)

นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่าน เช่น สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวาส ศศิกัญญา ทวีสุวรรณ (2552) ปัญญา ประดิษฐ์บาทูภา (2549) วัฒนา สุวรรณไตรย์ และประยูร บุญใช้ ตั้งข้อสังเกตว่าสิ่งที่น่าห่วงเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลในชาติบ้านเมืองขณะนี้มิใช่อายุที่คุณภาพด้านสติปัญญา หากแต่อยู่ที่คุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ความเจริญ ความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ต่างดิ้นรน ไหว่คว่ำ แก่งแย่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เงิน อิทธิพล ตำแหน่ง หน้าที่ เพื่อสนองความต้องการ และความสำเร็จแห่งตน โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมในสังคม ไม่นำพาต่อคุณธรรมและจริยธรรม การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป ดังเห็นได้จากข่าวสารทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

จากรายงานปฏิบัติการของโรงเรียนบ้านพะเนาราษฎร์บำรุง พบว่า คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับปรับปรุง ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียน ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาโดยใช้การเทคนิคการระดมพลัง สร้างสรรค์ ได้พบปัญหาและจุดอ่อนในการจัดการศึกษา ปัญหาสำคัญที่ทุกคนเห็นว่าเป็นประเด็นที่จำเป็นต้องพัฒนาโดยเร็วคือ ปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งสภาพปัญหาหลัก ในขณะนี้ พฤติกรรมนักเรียนขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขาดวินัยในตนเอง ขาดความประหยัด มีนิสัยกิริยามารยาทก้าวร้าว การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน ขาดความเคารพเชื่อฟัง และพบว่านักเรียนขาดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ใช้สิ่งของส่วนตัวและสิ่งของโรงเรียนอย่างฟุ่มเฟือย การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน การออก กลางคน ประพฤติตนไม่เหมาะสมในเวลาเรียน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและปัญหาอาชญากรรม ขณะเดียวกันยังหลีกเลี่ยงงานบ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมการศึกษา คุณธรรมจริยธรรมที่พบนี้ เมื่อครูให้คำปรึกษาแล้วและให้การอบรม นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูคอยจับผิดตน และไม่ปฏิบัติตามและยังแสดงความก้าวร้าวอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัย ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ การดูแลด้านความประพฤติ ด้านการส่งเสริม กิจกรรมนักเรียน ตลอดจนทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง ได้คลุกคลีได้พบและประสบการปัญหาด้านความประพฤติที่แสดงให้เห็นการออกนอกกลุ่มนอกรอบในกรอบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของนักเรียนอยู่เป็นประจำ ได้มองเห็นว่านักเรียนที่ขาดระเบียบวินัยส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นต้นไป แต่ขณะเดียวกันเยาวชนกลุ่มหนึ่งในชุมชน หมู่บ้านก็มีการประพฤติละเมิดต่อคุณธรรมและ

จริยธรรม โดยเป็นปัจจัยหนึ่งที่นักเรียนโรงเรียนแห่งนี้ถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างในขณะเดียวกันการแก้ปัญหาจริยธรรมปัจจุบันยังให้วิธีการแบบลงโทษ เป็นการแก้ที่ปลายเหตุมากกว่า การอบรมขัดเกลาด้านจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อจริยธรรมของชุมชนด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีกระบวนการ 3 ระยะ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

- 1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร จำนวน 130 คน (ใช้กับการวิจัยในระยะที่ 1 ของการวิจัยเรื่องนี้)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน (ใช้กับการวิจัยในระยะที่ 1 ของการวิจัยเรื่องนี้)
- 1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ระยะที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 15 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง 2) ระยะที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ จำนวน 7 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจงและ 3) ระยะที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3 โรงเรียนบ้านคำพะเนาว์ราษฎร์บำรุง ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน ที่มาจากการเลือกทั้งหมดเป็นกลุ่มเป้าหมาย

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

- 2.1 ระยะที่ 1 ได้แก่ 1) แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 2) แบบบันทึกกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- 2.2 ระยะที่ 2 ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 2.3 ระยะที่ 3 ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกกิจกรรมและเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้รับการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางทฤษฎี

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t- test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระ (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผล ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน พบว่าสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36, S.D.=0.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การปลูกฝังจริยธรรมจากการจัดกิจกรรมจริยธรรมโดยการปฏิบัติจริง ($\bar{x} = 3.59, S.D.=0.63$) การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีหลักการและเหตุผล ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 0.64$) และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 0.54$)

1.2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า นโยบายภายในการจัดการศึกษา ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 8 ประการ คือ 1) ด้านความมีระเบียบวินัย 2) ความขยัน 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความสุภาพ 6) ความสะอาด 7) ความสามัคคี และ 8) ความประหยัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เพียง 5 ประการ ตามผลสรุปของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยและคณะประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 2 คน ด้านวัดและประเมินผล 1 คน ด้านเนื้อหา 1 คน ผู้ปกครอง 2 คน กรรมการสถานศึกษา (พระสงฆ์) 2 รูป รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 2 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน รวม 15 คน ได้จัดสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นสนทนากลุ่ม คือ ประเด็นและความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมีระเบียบวินัย 2) ความขยัน 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ และ 5) ความประหยัด

1.3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน แนวทางในการประเมินจริยธรรม/ตัวชี้วัด/เกณฑ์การประเมิน ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการวิเคราะห์ วิจัยตามที่ได้ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นไว้ คือ การพัฒนานักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ควรจะพัฒนาจริยธรรม

ผู้เรียน 5 ด้าน ตามสภาพปัญหาที่พบ ส่วนเรื่องการจัดการเรียนรู้ นอกจากครูจะต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาต่าง ๆ แล้ว ควรจัดทำโครงการพัฒนาจริยธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญยังได้เสนอแนะ ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนำไปใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1-3 ในช่วงโครงการพระพุทธรูป หรือกลุ่มสนใจ

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา หลักการจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ได้ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90, S.D. = 0.23$) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{x} = 4.73, S.D. = 0.48$) ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.48$) ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.48$) ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ ($\bar{x} = 4.40, S.D. = 0.52$)

3. การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีระดับจริยธรรมอยู่ในระดับมาก คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36, S.D. = 0.18$)

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของ

ของปัญหา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.55)

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ผลการประเมินจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีระดับจริยธรรมอยู่ในระดับมาก คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา และความต้องการด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันครูมีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ประกอบด้วยครูประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมโดยไม่สอนสอดแทรกไปในรายวิชาที่รับผิดชอบ เนื่องจากมีเวลาไม่เพียงพอเพราะเนื้อหาในรายวิชาที่สอนมีเยอะจนไม่สามารถสอนทันเวลาและทั้งครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งจากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 5 ด้านตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย จริยธรรม 1) ด้านความมีระเบียบวินัย 2) ความขยัน 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ และ 5) ความประหยัด นอกจากนี้ จากการประเมินจริยธรรมตนเองของผู้เรียน พบว่า 5 อันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลางซึ่งต้องปรับปรุงพัฒนา ได้แก่ ประหยัด ขยัน ซื่อสัตย์ และเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาในสังคมสอดคล้องกับนคร แห่งคำ (2550, น.95) พบว่า ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบัน ได้แก่ 1) นักเรียนขาดวินัย แต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน 2) นักเรียนขาดความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพของนักเรียนโดยจะเห็นได้จากการที่มีสิ่งของสูญหายในโรงเรียน ในบางครั้งและบางครั้งมีนิสัยโกหกตลอดจนมีนิสัยลอกการบ้านจากเพื่อน 3) นักเรียนขาดความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวมโดยเห็นได้จากการขอความร่วมมือ ในการบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้ง นักเรียนจะไม่พอใจคิดว่าการบำเพ็ญประโยชน์ดังกล่าวไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง มีจิตใจที่เห็นแก่ตัวไม่เสียสละเพื่อส่วนรวม และ 4) นักเรียนขาดการประหยัดและอดออม มีนิสัยฟุ้งเฟ้อตามสมัยนิยม ชอบโกหกผู้ปกครองพวกขอเงินจำนวนมากมาใช้จ่าย ชื่อของฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นและเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ดังนั้นจริยธรรมของนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้นจึงควรได้รับการพัฒนา

2. การพัฒนาต้นร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร ได้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีการ

พัฒนาขั้นตอนซึ่งแต่ละขั้นตอน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่พบ ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียนได้ก็คือการจัดการเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีแนวคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่ง Sarah Thomos (2015) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการเรียนโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียนร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนที่ก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการเรียนรู้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การตรวจสอบ และการประเมิน นอกจากนี้ Jia shen, et.al. (2004) ยังกล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามในการทำงาน ฝึกการแก้ปัญหาและเรียนรู้จากผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce and weil (1996) เมื่อทำความเข้าใจกระบวนการในการพัฒนาแบบเสร็จแล้ว จึงศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดเกี่ยวกับการชี้แนะตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเหล่านี้มากำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วจึงกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบทดลองการเขียนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ให้ชัดเจนเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับร่าง พร้อมทั้งจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบเพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบ แล้วจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำเสนอได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการเรียนการสอน อีกทั้งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้ในเบื้องต้นแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนและพัฒนาต่อได้จริง ซึ่งการดำเนินการจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สรุปว่า การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ตามที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 80.2) ผลการประเมินตนเองของผู้เรียนพบว่า คะแนนจริยธรรมหลังการเสริมสร้างจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ส่วนการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน อาจเนื่องมาจากเหตุผล คือ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเน้นหลักการ แนวคิด แนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำความต้องการจำเป็น ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนไปสู่การพัฒนา ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสังเคราะห์สรุป จนได้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนผ่านการประเมิน ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ซึ่งผู้เรียนได้ตั้งใจร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ด้วยความกระตือรือร้นตามคำแนะนำของผู้สอน จึงทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสามารถวิเคราะห์บริบทตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการสอนผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนด้วยการตั้งคำถามนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างมีอิสระ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะสะท้อนความคิดแลกเปลี่ยนมุมมองอย่างมีเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2559, น.7-25) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, น.11-14) ที่ว่าการพัฒนาจริยธรรมต้องพัฒนาให้สมาชิกในกลุ่มฝึกปฏิบัติ โดยการอภิปราย แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งเป็นการสร้างประสบการณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาจริยธรรม ตามทฤษฎีของ Kohlberg (1964, p.383-432) ที่เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมของแต่ละบุคคล จะ

เกิดขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น สามารถ ตัดสินใจในปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างอิสระ เปิดเผยมุมมองในการพูดการได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับ Vincent (1996, pp.6446-A) ที่ว่าเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็นโดยใช้เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับจริยธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้สอนมีการวัดและการประเมินผลที่หลากหลาย มีทั้งแบบประเมินตนเอง แบบทดสอบ และแบบประเมินโดยผู้สอน การสะท้อนผลโดยผู้เรียน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ซึ่งการใช้แบบประเมินมีหลากหลายตามสภาพจริง ทำให้เกิดความยุติธรรมสำหรับผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและเกิดความสนุกสนานในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน พันธมนาวิน (2554, น.41-43) และล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2553, น.192-200) ที่ว่าการวัดจริยธรรมที่ดีต้องการวิธีการที่หลากหลาย ละเอียด ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์ การใช้แบบประเมินหรือการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ให้เขียนตอบ ตลอดจน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การเตรียมของผู้สอน ผู้สอนต้องเตรียมเนื้อหาที่จะสอนตามความสนใจและความสภาพจริงของบริษัทสำคัญในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนต้องตระหนักในเรื่องของการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยการคัดความสามารถ และต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนที่มีความสามารถไม่เท่าเพื่อนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมไปพร้อม ๆ กับเพื่อนและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสกลนครครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำจริยธรรมมาทั้งหมด 8 ด้าน ดังนั้นควรศึกษาด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.2 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน ไปศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนในเชิงลึก

2.3 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบกับผู้เรียนในระดับอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ท่านคณาจารย์อาจารย์ที่ปรึกษาหลักในการวิจัย และท่านคณะกรรมการผู้สอบวิจัยทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำชี้แนะ งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจน ขอกราบขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2554). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
- ทิศนา แคมมณี. (2559). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์

- นคร แห่งคำ. (2550). *การพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบัวงามวิทยา.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2553). *รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย.* (วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ปัญญา ประดิษฐ์บาทูภา. (2549). *คุณธรรมและจริยธรรมกับรูปแบบการพัฒนา.* สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2564, จ <http://www.gotoknow.org/blog/punyada16556/305179>.
- วัฒนา สุวรรณไตรย์ และประยูร บุญใช้. (2549). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี).* กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *การวัดด้านจิตพิสัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เด็กปฐมวัย.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค
- สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ. (2552). *การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ.* (รายงานการวิจัย). กรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม
- Jia shen, et.al. (2004). *Participatory learning approach: An overview.* Retrieved November 10, 2015, from <https://web.njit.edu>.
- Joyce, B, & Weil, M. (1996). *Model of teaching.* 5th ed. Boston: Allyn and Bacon
- Kohlberg, L. (1964). *The psychology of moral development.* San Francisco: Harper & Row
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610
- Vincent, B.R. (1996). *The effects of two-teaching approaches on the moral judgment of sixth grade children.* *Dissertation Abstracts International, 37*(10), 6446-A